

2019 10 25

Socialdepartementet

S2019/01774/FS

**Remissvar: Komplementär och alternativ medicin och vård – ny lagstiftning
SOU 2019:28**

Sveriges Psykologförbund har beretts möjlighet att lämna yttrande över rubricerat betänkande. Förbundet välkomnar utredningens förslag, men lämnar synpunkter på vissa av utredningens förslag.

Sveriges psykologförbund är positivt till att bestämmelser om utövande av komplementär och alternativ vård samlas i en ny lag, lagen om vissa begränsningar i rätten att yrkesmässigt utföra vård. Den gamla lagen är otidsenlig och i flera avseenden svårtolkad, dessutom anges enbart somatiska sjukdomar. Det finns ett stort behov att lagstiftningen även omfattar psykiska sjukdomar. Förbundet välkomnar därför att utredningen haft till uppdrag att se över möjligheten att inkludera rätten att behandla vissa allvarliga psykiska sjukdomar. Utredningen föreslår även att denna fråga ska omhändertas i översynen av lagstiftningen. Lagstiftningen bör då inte göra åtskillnad mellan somatiska och psykiska sjukdomar.

Avsnitt 11.6 (författningsförslag 1.3§)

Utredningen föreslår att det nuvarande förbudet för andra än hälso- och sjukvårdspersonal att behandla cancer, epilepsi och diabetes ersätts med ett generellt förbud att behandla allvarlig sjukdom och omfattar då både somatiska och psykiska sjukdomar. Medan det ska vara förbjudet att behandla dessa sjukdomar i sig, ska symtomlindrande åtgärder vara tillåtna. Med allvarlig sjukdom avses sådana tillstånd som uppfyller minst ett av två kriterier. Ett är att tillståndet är livshotande, det andra är att det medför eller kommer att medföra en mycket omfattande funktionsnedsättning.

Förbundet är positivt till ett mer generellt förbud som rör behandling av allvarlig sjukdom. Frågan har varit föremål för utredning tidigare utan resultat. Samtidigt ser vi att sjukskrivningar relaterat till psykisk ohälsa ökar. Det finns ett stort behov av att ett förbud av det här slaget omfattar även psykiatriska diagnoser.

I utredningens bilaga 4 ges exempel på allvarliga sjukdomar i en lista som framtagits av Socialstyrelsen. Den har ett annat syfte, att användas av Försäkringskassan vid bedömningar rörande sjukpenning och är således inte utformad för det aktuella ändamålet. Det kan finnas fördelar med en lista, men det finns en risk att den blir alltför styrande för tillämpningen av bestämmelsen. Förbundet noterar exempelvis att en allvarlig sjukdom som depression inte finns med i listan. Vi ser det som mycket angeläget att det framhålls att förteckningen inte syftar till att vara uttömmande.

I princip alla psykiatriska diagnoser är symtomdiagnoser. Av stor vikt är därför att tydliggöra gränsdragningen mellan behandling och symtomlindring. Om man inte gör det så kommer i princip all psykologisk behandling som Socialstyrelsen rekommenderar inte att omfattas av förbudsregeln. Förbudet blir då verkningslöst och kommer dessutom att möjliggöra att alla, oavsett ålder, får behandlas. Förbundet ser allvarligt på dessa konsekvenser av förslaget och anser att vad som utgör behandling av psykiatriska diagnoser måste förtydligas i lagen. Innehållet i en formulering måste visa på att "behandling" av psykiatriska diagnoser avser behandlingar som syftar till att ta bort eller avsevärt minska de symtom som utgör diagnosen, medan "symtomlindring" innebär att lindra följderna av symtomen.

Ett straffsanktionerat förbud som bygger på en säker prognos blir otydligt och svårtillämpat. Förslaget att förbudet ska omfatta endast allvarliga sjukdomar där tillståndet medför eller kommer att medföra en mycket omfattande funktionsnedsättning riskerar att bli för snäv, eftersom det är svårt att säkert prognosticera allvarlig psykisk sjukdom. Förbudet kan riskera att inte omfatta patienter som är i behov av skydd. Förslagsvis kan istället för "kommer att" anges "påtaglig risk för".

Avsnitt 11.8.

Utredningen föreslår också att det ska vara förbjudet att utreda och behandla sjukdomar hos barn under 15 år och sjukdomar i samband med graviditet, detta oavsett sjukdomens svårighetsgrad. Symtomlindrande behandling för barn och gravida ska dock vara tillåten.

Förbundet är mycket positivt till att ändra åldersgränsen från 8 till 15 år vid utredning och behandling av barn oavsett sjukdomens allvarlighetsgrad. Även här är det dock av största vikt att gränsdragningen till symtomlindring klargörs.

Avsnitt 13.2

Utredningen lyfter problemet med att det inom KAM-området finns förvirrande många yrkestitlar som blir svårtolkade för vårdsökande. Psykologförbundet har tidigare, i flera sammanhang, påpekat att titelskyddet måste utvidgas så att allmänheten kan vara säker på att den som utger sig för att vara psykolog faktiskt har en legitimation. Det ligger i linje med att utredningen har påpekat att det är viktigt att konsumenterna får relevant information. Utredningen lägger inga konkreta förslag, då den inte har haft i uppdrag att granska titelskyddet, men menar att det vore angeläget med en översyn för att se om det finns anledning till att skärpa regelefterlevnaden. En propå som Psykologförbundet ställer sig bakom helt.

Sveriges Psykologförbund

Ulrika Edwinson
Förbundsdirektör

Maria Enggren Zavisic
Samhällspolitisk strateg